

LUCIA LACKOVIČOVÁ

ZA HORIZONTOM UDALOSTÍ

TEMNÁ MOZAIKA

*Pod oltárom, v snoch, v kameni...
niečo vyčkáva na prebudenie*

ikar

ZA
HORIZONTOM
UDALOSTÍ

TEMNÁ MOZAIKA

LUCIA LACKOVIČOVÁ

ZA
HORIZONTOM
UDALOSTÍ

TEMNÁ MOZAIKA

IKAR

ZA HORIZONTOM UDALOSTÍ
TEMNÁ MOZAIKA

Lucia Lackovičová

Za horizontom udalostí: Temná mozaika

Text © 2025 by Lucia Lackovičová

Cover design © 2025 by Dodo Dobřík

Slovak edition © 2025 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0455-9

Ele

*Podľa neuveriteľne skutočných udalostí.
Okrem tých, ktoré sú uveriteľné a vymyslené.*

Obsah

Memento bene factorum

Pamätaj na dobré skutky / 13

Dormienti omnia visibilia

Spáči vidia všetko / 39

Qui vult decipi, decipiatur

Kto chce byť klamaný, nech je klamaný / 63

Fatum inevitabile

Nezvratný osud / 81

Mors tua vita mea est

Tvoja smrť je môj život / 99

Ne invoces, expellere non possis

Nevzývaj, čo nemôžeš zvládnuť / 123

Veritas occulta est in umbris

Pravda je ukrytá v tieňoch / 149

Dum spiro, spero

Dokiaľ dýcham, dúfam / 181

Horizontem videre, fatum accipere

Vidieť horizont, prijať osud / 203

Memoria temporum praeteritorum est magistrum futurorum

Pamäť minulých čias je učiteľom budúcnosti / 221

Daemon daemone pellitur

Diabol sa vymetá diablom / 235

Ars vivendi

Umenie žiť / 255

PodĎakovanie / 268

Fakty / 270

Horizont udalostí je pojem používaný v astrofyzike najmä v súvislosti s čiernymi dierami. Predstavuje hranicu, za ktorou sa už nič – ani svetlo – nemôže vrátiť späť. Táto hranica je typicky v tvare sféry, kde gravitácia čiernej diery dosiahne takú silu, že prekonať ju, je nemožné.

Akonáhle niečo prekročí horizont udalostí čiernej diery, je to „stratené“ – nemôže uniknúť, ani byť pozorované z vonkajšieho sveta.

Je to oblasť, z ktorej už niet návratu.

Podľa Einsteinovej všeobecnej teórie relativity sa za horizontom udalostí nachádza singularita – bod s nekonečnou hustotou a gravitačnou silou. Všetka hmota a energia, ktoré prekročia horizont udalostí, sú vtiahnuté do tejto singularity.

V astrofyzike existuje aj teoretický koncept, ktorý predpokladá biele diery. Biela diera je opakom čiernej diery. Hranica bielej diery, ktorá by bola zrejme podobná horizontu udalostí čiernej diery, je miesto, kam nič nemôže vstúpiť. Ak by však nejaká hmota alebo energia nejakým spôsobom „unikla“ cez tento horizont, dostala by sa do nášho sveta. Všetko, čo by vyšlo z bielej diery, by bolo pravdepodobne veľmi energetické a extrémne rýchlo by sa to šírilo do okolitého priestoru.

Memento
bene factorum

Pamätaj na dobré skutky

Antonín si zo všetkého najviac uvedomoval vlastný pulz. Dnes mu zomrel priateľ. Alebo včera? Nebol si istý tým, ako dlho už utekajú. Les mlčal, akoby všetko živé zamrzlo pod ťažkým snehom. Len občasné prasknutie konárov a vŕzgajúce kroky prerušovali neistý pokoj. Srdce v ušiach mu bilo ako ozvena vzdialených výstrelů. Spolu s dvoma ďalšími sa predieral pomedzi nízke stromy a vetvy pribité k zemi nánosmi snehu. Každý krok si ukrajoval z posledných zvyškov jeho síl.

„Rýchlejšie. Počuješ? Pridaj!“ Antonín zavrčal cez golier kabáta vytiahnutý až po pery na Martina. Hlas mal chrapľavý a studený, celý v tých nevlúdnych horách akosi zatvrdol. „Nemôžeme sa teraz zastaviť!“ Znel nemilosrdne, ale vedel, že len chladná hlava a čo najrýchlejší postup im v tejto situácii môžu zachrániť životy.

Martin ledva vliekol jednu nohu za druhou. Krv z boku mu presakovala cez kabát a vytvárala nezanebateľnú škvrnu. Zatiaľ nestekala do snehu a nezrádzala ich – Antonín na to dozeral. Ale vedel, čo sa nachádza pod kabátom, pod sakom a náteľníkom, pod rozorvanou kožou.

„Nemôžem,“ šepol Martin, no nedopovedal a Antonín nezareagoval. Len zdvihol pohľad k Jurekovi, ktorý udržiaval náskok, podchvíľou sa obracajúc, aby ich skontroloval.

„Sú za nami, chlapi,“ varoval Jurek a stíšil hlas. „Môžu byť blízko. Veľmi blízko. Psy nás zavetria, a ani sa nenazdáme a majú nás. Mali by sme sa rozdeliť.“

„Nie. Držíme spolu,“ zavelil Antonín. „Až dokiaľ ne-nájdeme úkryt. Alebo si ho na noc vykopeme.“ Siahol si dozadu na rucksak, na ktorom mal pripevnený kratší, ale robustný krompáč, akoby sa chcel uistiť, že tam stále je.

Jurekovi prebehol tvárou tieň pochybností, ale podriadiť sa. Najradšej by sa ozlomkrky rozbehol čo najďalej. Martin ich spomaľoval. A hoci to bol jeho priateľ, nechcel tam kvôli nemu zomrieť.

Stromy postupne zredli. Teraz pocítil výraznejší nepokoj aj Antonín. Už takmer vyšli na otvorené priestranstvo a mali ich tam ako na dlani. Bud' musia okamžite nájsť nejakú skrýšu, akúkoľvek, aj medvedí brloh, alebo sa musia vrátiť nazad do lesa a zvoliť iný smer. A tam hrozilo, že im vpadnú do náruče.

„Tu! Tadiaľto!“ zvolal náhle Jurek a vtedy zrýchlil krok aj vlečúci sa Martin. Antonín sa vrátil pár krokov nazad a podoprel ho. Martin sa naňho s úľavou zvalil takmer celou svojou váhou, ktorá Antonína prekvapila. Nadhodil si jeho pazuchu poza krk a prichytil ju z druhej strany rukou. Do nosa mu udel Martinov zápach. Nebolo to len špinavým oblečením a neumytým telom. Zacítil čosi iné, rozrušujúce, znepokojujúce. Antonín zacítil pach smrti.

„Pod'. Zvládneš to. Všetci to dokážeme. Už len pár krokov. Pod'! Teraz nemôžeš zastať!“ posmeľoval ho medzi prerývané nádychy a výdychy a Martin zo seba doloval posledné zvyšky síl. Prebrodili sa až k Jurekovi. Stáli už na voľnom priestranstve, pred nimi menší skalný násyp, tiahnuci sa na severovýchod. Bol to len taký kopčúrik zo skál, dozaista nestabilných, teraz pokrytých snehom, ale kde-tu ešte spod neho niektorá vykúkala. A kdesi v dolnej tretine, takmer pri základni toho kopčeka vykúkalo čosi, čo upútalo Jurekovu pozornosť. Antonín podišiel za ním, pozrel nadol a všimol si, že je tam malá dierka. Najprv pustil Martina, ktorý sa zľahka zatackal, a potom nohou kopol do diery v snehu pred sebou. Sneh sa prepadol a odhalil väčšiu dieru. Skôr škáru. Kopal znova a znova a náhle sa pred ním ukázal širší otvor, smerujúci kamsi nadol. Presne to teraz potrebovali! Antonín neskrýval nadšenie.

Cez úzku štrbinu na úpätí zasneženého skalného kopčeka vkĺzol do podzemnej miestnosti. Veľa toho nevidel, dopadalo tam len svetlo zhora, skadiaľ práve prišiel. Nebola to jaskyňa v pravom zmysle slova, žiadna kvapľová výzdoba, skôr puklina v zemi, ktorá vyzerala ako vsadená do skaly. Taký medvedí brloh.

„To nebude dosť veľké,“ zapochyboval zhora Jurek, no vtom sa vystrčil zvnútra Antonín.

„Ruky! Pomôž mi dostať ho dnu,“ prikázal Jurekovi a ukázal na Martina.

Pretiahli ho cez úzku štrbinu a Jurek sa vsunul dovnútra za ním. Antonín Martina podopieral zdola, a keď boli obaja vnútri, pomohol mu sadnúť si. Martin so vzdychom dopadol na studenú zem a sotva sa

chrbtom dotkol steny, ihneď sa zviezol nabok. Odpadol. Jurek skontroloval, či dýcha, a následne sa posadil vedľa neho. Svetlo ako-tak dopadalo na miesta pod vchodom, ďalej vládlo šero a tma. Zložil z chrbta batoh a v jednej z predných káps nahmatal sviecu a zápalky. Zapálil ju. Rozhorená svieca vrhala na steny tancujúce tiene a odhaľovala ich dočasný príbytok. Bol malý, ale pre nich troch dostačujúci. Medveď v ňom, našťastie, nezimoval, necítil ani zvierací pach.

„Čo je to za miesto?“ šepol Jurek, keď sa poobzeral. Veľa nevideli, zišiel by sa im poriadny oheň. Aj by ich zahrial. Ale aspoň tu nefúkalo. Jaskyňa bola malá a cítili sa v nej ako v orechovej škrupine. Tu už neboli na očiach a konečne si po dlhých hodinách náročnej chôdze mohli oddýchnuť. Potrebovali to všetci. Martin najviac.

Trojicu ktosi z diaľky sledoval. Videl, ako sa predierajú lesom, ako podopierajú druhu, ako nachádzajú vstup, vstúpia a pohltnú ich. Slávek pozoroval výjav z diaľky, videl partizánov miznúť v skale a počul, ako sa blížia Nemci. Nešiel za nimi. Teraz ešte nie. Sklonil hlavu a obrátil sa späť k svojej chalupe.

Jaskyňa sa zdala ako dobré útočisko len na prvý pohľad. Na ten druhý a tretí vyzerala skôr ako hrob. Antonín sa pozrel na Martina, ktorý sa medzičasom prebral. Jemne hýbal perami, čosi nezrozumiteľne drmolil, oči mu planuli v horúčke a myseľ sa strácala v agónii z bolesti. Ruka už ranu na bruchu nedržala, ležala v neprirodzenom uhle vedľa tela a cez vojenský kabát presakovala krv v kruhu s čoraz väčším priemerom.

„Je horúci. Hlavu má jak oheň,“ precedil Jurek, ktorý sa zložil vedľa Martina.

„Mal by si si oddýchnuť,“ prehovoril Antonín súcitne a položil ruku Jurekovi na rameno. „Martinova rana nevyzerá dobre, ale ty si v poriadku. A ak chceš, aby to tak aj zostalo, potrebuješ silu sám pre seba. Oddýchni si. Vezmem hliadku. Spi.“

Zdalo sa, že svet vonku ustal. Že celkom prestal existovať. No Antonín vedel, že je až priveľmi reálny a jeden nesprávny krok ich môže pripraviť o všetko.

„Nie, Antonín, ja... nedá sa mi. Hliadkujem. Počkám pri vchode,“ zaprotestoval Jurek, odmietajúci upokojiť sa. „Ak sa priblížia, zobudím vás. Nemôžem teraz spať. Nemôžem! Oddýchni si ty.“

Antonín prikývol. Poznal také. Pozeral, ako slabnúce svetlo zvonku osvetľuje Jurekovu siluetu pri štrbine východu z jaskyne vedúcej nahor, von z tohto skalného vlhkého hrobu, ktorý ich paradoxne chránil. Ktovie, kde sú. Ale nech sú kdekoľvek, nateraz to muselo stačiť. Obrátil pohľad späť do jaskyne, kam svetlo skracujúcej sa sviece nedohliadlo. Čosi v tej čierno-čiernej tme ho dráždilo. Niečo, čo bolo zdanlivo prirodzené, ale predsa pôsobilo, akoby to tam nepatrilo.

Na druhej strane lesa starý muž sledoval, ako psy bežia pred svojimi pánmi po stopách partizánov. Videl ich však len z diaľky. Nemci ich hnali s neoblomnou precíznosťou, podobne ako pastier hnal ovce na vrch kopca. Tentoraz však nebol v úlohe honca. Bol divák. Len sa díval, ako partizáni miznú v zemi pod skalou a Nemci

idú kamsi ďalej, lesom. Ktovie, aký pach psy zachytili. Zveri tu je dosť a možno ich čosi zviedlo zo stopy. Azda jeleň, liška... Ku vchodu do štrbiny nezašli. Akoby sa im pri východe z lesa na otvorenú plochu zahmlili zmysly. Zostali zmätené, ich páni tiež, a následne sa rozbehli nazad do lesa, kde vetrili poslednú stopu.

Slávek si vzdychol, sklonil hlavu a urobil znamenie kríža. Ochránila ich. Aspoň nateraz. Vedel však svoje. Obzrel sa a vydal späť k svojej chalupe.

Antonín sa prebudil náhle, srdce mu bilo tak, akoby ho ktosi kopal do slabín. Zbadal pohyb v úzkej pukline. Chytil zbraň a natiahol ju smerom k prichádzajúcej postave. V jaskyniach nebolo radno strieľať, guľka sa mohla kedykoľvek nečakane odraziť, ale teraz nad takým nepremýšľal. Jurek počas svojej stráže zaspal pri vchode.

Svieca dohorela, mali ju radšej zhasnúť a ušanovať. Antonín stál pri vchode, kde strážil, lepšie povedané od-fukoval Jurek, osvetľovaný tlmeným svetlom mesiaca, ktorého nočný svit dopadal cez štrbinu dovnútra. Po-mykal spiacim telom pred sebou, Jurek sa trhol a vyskočil na rovné nohy.

Do jaskyne sa pomaly vsunula noha v prostých vi-dieckych čižmách. Nebola to vojenská obuv, ale Jurek sa automaticky napriahol na úder. Antonín mu zadržal ruku a hlavou naznačil, aby spomalil. Dnu vstúpila za-snežená postava muža s plášťom okolo ramien a s klobúkom na hlave. Celý zatienil vstup a v jaskyni tak na chvíľu zavládla úplná tma. Vzápätí sa však rozhorel lampáš a chlapi zbadali, že klobúk na mužovej hlave je

pastiersky. A všimli si aj to, že príchodzí už nie je najmladší. V druhej ruke držal akýsi vak, z ktorého k nim prenikala vôňa pečených zemiakov a chleba, azda aj nejakého mäsa. Je zázrak, že tie pachy nezaňuchali tí, ktorí im šli po krku. Plechové nádoby na jedlo cinkali o seba, keď ich bez slova vyberal z plátenného nosidla.

„Volajú ma Slávek,“ povedal s pohľadom upretým do vaku.

„A toto je... jedlo,“ prehovoril priamočiaro a pokojne. „A varovanie,“ dodal vzápätí.

„Kto vás poslal?“ vyštekol Jurek, pohľadom stále skúmajúc muža.

„Nikto,“ odsekol Slávek. „Ale tí vonku vás nájdu. Čoskoro sa preberú z toho zmätku, do ktorého ich dostali psy. Mali by ste odísť čo najskôr.“

„Nemáme kam,“ vzdychol Antonín, no pastier si ho nevšímal. Pohľadom prebehol steny jaskyne a zamračil sa. Ruky sa mu nebadane triasli, keď Antonínovi podával petrolejovú lampu. Ďalšiu, spolu s dvoma lampášmi položil na zem, ale zatiaľ ich nezapálil.

„Ešte tu máte štyri veľké včelie sviece. Šetrite nimi. A tu trocha suchého dreva. Ale na zahriatie vám to nepostačí. To skôr toto tu.“ Hodil na zem zrolované ovčie kože. „Vidím, že váš priateľ potrebuje pomoc. Tu sa jej veru nedočká. Musíte s ním do dediny.“

„Nemôžeme. Chytili by nás a pre dedinčanov by sme tiež neboli práve požehnaním.“

„Pravda,“ pokýval Slávek súhlasne hlavou. „Ešte prídem. Ak Boh dá, váš priateľ dovtedy prežije. A ak to tak byť nemá, tak si ho povolá. Keď prídem, donesiem aj lieky. Ale dovtedy ďalej do tej jaskyne nechodte!“

varoval ich, teraz už o čosi príkrejšie. „Zožerie vás! Nežartujem. Toto nie je len taká diera v zemi.“ Odkášľal si, premýšľal, čo povedať a čo si nechať pre seba. „Vedia o nej vždy najviac dvaja v generácii z kraja. A vieme o nej preto, aby sme zabránili najhoršiemu. Áno, zopár takých, čo sem zabľúdili sa už počas vekov našlo. A občas sa už potom aj nenašli... Veď je tu dlho. Dlhšie, než siahla pamäť a napočúval som sa kadejakých historiek. Ale po celé generácie vieme, že tomu treba dať pokoj! Čím viac sa toho v nej deje, tým bude horšie. Nechodte ďalej! Zostaňte len tu, pri kraji. Inak na všetkých privoláte nešťastie. Ohrozíte všetkých, nie len seba.“

„Nechystáme sa tu zabývať, dedo,“ zahlásil Jurek. „A vôbec, čo nás tu strašíte? Takéto povedačky dedinské si nechajte! Ďakujeme za jedlo a kožušiny, ale nás trápí celkom iné. Celkom. Tam hen... vonku. A to je viac než skutočné.“

„Nepočúvaš ma!“ zahrmel Slávek do ticha jaskyne, až to trhlo aj spiacim Martinom. „Nepočúvaš ma a nerozumieš. Nečudujem sa, nie si miestny. Ale mojou úlohou je dohliadnuť na to, aby odtiaľto nič neuniklo. Rozumieš tomu? Nič! Ani to ľudským očiam neviditeľné. A ak ťa zaujíma, čo sa stane potom... tak...“ Slávek sa zahľadel do čieroty na konci jaskyne, „...tak to, čo sa udeje, neuvidíš, ale pocítiš. Tak sa to začína. A vy nie ste jediní, ktorí môžu všetko zničiť, sú aj sily, ktoré sa ovládnuť nedajú. Ale pokiaľ ste hrozbou len vy, tak spravím všetko, aby ostala spať, ako doteraz.“

Antonín na okamih zvažnel. „Kto vy vlastne ste?“

Pastier naňho len úkosom pozrel, akoby mu jeho otázka ani nestála za odpoveď. „Nikto. Len niekto miest-

ny. Nieкто, kto pozná veci, ktoré je lepšie bližšie nespoznávať. Zostanete tu len na chvíľu! Dlhšie by ste nemali. A modlite sa, aby ste zostali v jej milosti.“

Jurek si znechutene odfrkol. Nebyť toho, že im Slávek pomáhal, dozaista by ho vysmial oveľa okatejšie. Takéto bludy poverčivých dedinčanov poznal. Nejaké tie temné legendy mala každá dedina. Toto bola zjavne tá miestna. Ale nechcel si deda znepriateľiť. Čo ak by Nemcov doviedol priamo k nim?

Noc bola mrazivá a chlad skál im prenikal až do špiku kostí. Antonín sedel opretý chrbtom o stenu a pohľad upieral do temnoty, na ktorú celkom nedosiahol ani tlmený svit lampáša. Zvyšok skupiny odpočíval, Jurek znova upadol do milosrdného nevedomia. Už nepredstieral, že stráži vchod do jaskyne, aj keď oboma rukami zvieral zbraň. Martin ležal skrčený na zemi, chlapi ho zabalili do ovčích kožušín. Dychčal, plytko, chraplavo.

Antonín už však spať nemohol. Niečo na tej jaskyni ho znepokojovalo a pastierovo varovanie to len vystupňovalo.

Rukou opatrne prešiel po povrchu jaskynnej steny. Bola studená, vlhká, pevná – nebolo na nej nič nezvyčajné. Prosto kameň. Zdvihol hlavu a pozorne si prezerol výčnelky nad sebou.

Vzal lampáš, zašiel o niečo hlbšie a zbadal to – úzky priechod, prasklinu, ktorá vyzerala ako otvorená rana. Nevidel veľmi ďaleko, rád by zistil viac, ale svetlo sa po určitom úseku strácalo. Nestačilo na tú vzdialenosť.

Jurek sa prebral zo spánku.